

Förstoppning orsakad av läkemedel med opioider är vanligt och betungande

Opioider är standardbehandling

Läkemedel med opioider är vanliga och nödvändiga behandlingsalternativ vid måttlig till svår kronisk cancer- och icke-cancerrelaterad smärta.

> 900 000

människor i Sverige smärtbehandlas med opioider¹.



De mest använda opioids substanserna är²:

- Morfin
- Oxikodon
- Tramadol
- Buprenorfin
- Kodein

Förstoppning är den vanligaste biverkan vid opioidbehandling³

Studier på hur många som drabbas visar mycket varierande resultat, beroende på typ av undersökning och patientunderlag. Det förekommer bland annat enskilda enkätundersökningar där så mycket som upp till 81 % av patienterna med långvarig smärtbehandling med opioider rapporterat förstoppning.^{3,5}

Förstoppning orsakad av opioider skiljer sig från vanlig förstoppning



Opioider verkar genom att de binder till receptorer i hjärnan och ryggraden och därmed lindrar smärtan.

Tyvärr finns det även opioidreceptorer i tarmen, och när opioiderna binder till dessa störs tarmens funktion, vilket orsakar förstoppning.⁶

Andra orsaker till förstoppning

- Bristfällig eller oregelbunden kost
- Vätskebrist
- Inaktivitet/orörlighet
- Metabola störningar och andra bakomliggande sjukdomar
- Psykologiska faktorer
- Andra läkemedel/behandlingar

Vid behandling med opioider bör patienten alltid kontakta sin läkare för att diskutera tecken på förstoppning och lämplig behandling.

Många personer lider i onödan av opioidorsakad förstoppning



En stor andel av de patienter som behandlas med opioider uppger i undersökningar att den opioidorsakade förstoppningen påverkar livskvalitet och dagliga aktiviteter negativt.^{3,4}

Inte nöjda med behandling

Studier visar i mycket varierande grad att patienterna inte är nöjda med sin behandling. Till exempel i en prospektiv observationsstudie, med 617 rekryterade patienter med smärta som inte orsakades av cancer, varav 493 mötte studiekriterierna av bekräftad opioidorsakad förstoppning rapporterade nästan 7 av 10 patienter med opioidorsakad förstoppning **liten eller ingen nytta av sin behandling mot förstoppning**.^{3,5}



I samma studie rapporterade 49 % av patienterna att deras opioidorsakade förstoppning delvis eller helt **störde möjligheten till en bra smärtbehandling**.⁵

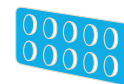
Behandling vid opioidorsakad förstoppning

Kost- och livsstilsförändringar kan hjälpa till att öka hastighet med vilken avföring rör sig genom tarmarna. Detta innefattar:

- Ökat intag av fiber och vätska
- Mer träning eller fysisk aktivitet

Läkemedel som kan användas är:

- Laxermedel som förbättrar konsistensen på avföringen och gör den mjukare (så kallade bulkmedel)
- Andra typer av riktade läkemedel verkar genom att blockera opioidreceptorena i tarmen och därmed behandlar den underliggande orsaken och förhindrar de opioidorsakade fysiologiska effekterna som ger förstoppning, såsom minskad tarmrörlighet



Referenser: 1. Socialstyrelsen. Antal patienter behandlade med opioider under 2012, baserat på antal patienter som hämtat ut recept. Utdrag ur statistikdatabasen 2013-09-02. 2. Nätverk för läkemedelsepidemiologi, Nepi. Användningen av opioider, inklusive kodein och oxikodon i Sverige 2000-2013. Publication July 21, 2014. <http://www.nepi.net/140721-kodein.htm>. 3. Bell T. The prevalence, severity, and impact of opioid-induced bowel dysfunction: results of a US and European Patient Survey (PROBE 1). Pain Med. 2009 Jan;10(1):35-42. 4. Penning-van Beest F et al. Quality of life in relation to constipation among opioid users. Journal of Medical economics, 2010;13(1):129-135 5. Coyne KS, et al. Clinicoecon Outcomes Res. 2014;6:269-281. 6. Camilleri M et. al. Emerging treatments in neurogastroenterology: a multidisciplinary working group consensus statement on opioid-induced constipation. Neurogastroenterol Motil. 2014 Oct;26(10):1386-95.